

40-TE ROCZNICA POWSTANIA W GETTACH

Marek Edelman: "Moim najbliższym życzeniem i obowiązkiem było dać się tu być z Wami. Niestety, władze bezpieczeństwa uniemożliwiły mi to. Pragnę więc, ża droga przekazania to, co chciałem Wam powiedzieć. Spotykamy się w miejscu, z którego wywieziono na śmierć 400 tys. osób - kobiet, mężczyzn, dzieci i starców. Spotykamy się w czterdziestolecie podjętej próby, żeby zginąć inaczej niż się chciało tego ludobójca, nie z pochyloną głową i zamkniętymi oczyma, ale z gromą podniesioną, oczami otwartymi, z wolą życia w wolności i godności. Spotykamy się, żeby uczcić pamięć tych, którzy nie mogli się bronić i tych którzy mieli szczęście i zginęli w walce z bronią w ręku. Nie o to chodzi, że te byli żydzi, polscy żydzi od pokoleń, od wieków mieszkańców tego miasta tak często deportanego i krwawiącego, a zawsze wyciągającego ramiona ku życiu, ku wolności, ku godności. To byli ludzie, ich los był losem człowieka. Znamy go nie tylko w tym mieście i tym czasie, który wspominaliśmy, znamy go wcześniej, niestety również i później. Znamy wczoraj i dziś, znamy na różnych kontynentach, wszędzie gdzie ekspansja i nienawiść, eksperyment społeczny i nacjonalistyczne zaciekrzewienie z jednych czyni morderców, a drugimi wypełnia groby nasowe, użynia pole pod rzekoną szczęśliwość innych narodów lub innych pokoleń.

Czcząc pamięć naszych braci, którzy zginęli tutaj, czcimy pamięć naszych braci, którzy zginęli lub giną wszędzie. Przypominając o tych, którzy życie i wolność i godność walczyli tutaj, łączymy się ze wszystkimi, którzy o te same walczą, walczą wszędzie i dziś. Pragniemy wierzyć w możliwość istnienia takiego świata, w którym nie będzie ludobójstwa, nie będzie zniewolenia i upodlenia człowieka, nie będzie podziaku na ludzi mających prawo do życia i pozbawionych tego prawa. Wierzę w młodych, życzę młodym, żeby zaznali takiego świata, żeby zdobyli taki świat dla siebie i innych. Wierzę, że my, którzy tu stoimy znajdziemy najlepszą, najkrótszą drogę do takiego życia bez upodlenia, bez niewoli, do życia w braterstwie, równości i sprawiedliwości. Te, co mi pozostało w moim życiu to wiara w Was."

List Marka Edelmanna odczytany został 17 IV pod Pomnikiem Bohaterów Getta w Warszawie przez Romana Zimmana. Nieoficjalne obchody 40-tej rocznicy zgromadziły ponad 1000 osób. Przemawiał Janusz Onyszkiewicz. Powiedział, że uroczystość jest hołdem dla ludzi, którzy zginęli w obronie wolności i godności człowieka. Są to także nasze ideały. Dostęp do Pomnika i dawnego Umschlagplatzu blokowany był przez kordon MO. W okolicznych uliczkach stacjonowały liczne budy i autokary z "aktywem robotniczym". Wśród przybyłych na uroczystość bardzo wiele było starszych. Iadziędem z nich próbował przedostać się przez kordon nowego: "Jestem żydem, chce do getta". Nie puszczono go. Mieszko legitymowano, odbierano także dowody tożsamości, każąc zgłosić się po nim na komendę. Kilka osób zatrzymano, wśród nich Janusza Onyszkiewicza. W poniemieckiej był jeszcze w areszcie. Lech Wałęsa nie zdążył przybyć na uroczystość-zatrzymany w drodze do Warszawy przez § 9 godzin siedział na komendzie w Ciechanowie.

RKW Mazowsze wydało oświadczenie, w którym skrytykował hołd dla bohaterów getta.

MAREK EDELMAN informuje, że 19 IV wyłączono mu telefon, a następnego dnia także jego sąsiadów. W ten sposób został pozbawiony kontaktu ze szpitalem. Dr Edelman, ordynator oddziału intensywnej terapii, odpowiedzialny jest za życie kilkudziesięciu pacjentów. "Decyzje w krajowych przypadkach muszę ja podejmować" - oświadczył Edelman - bo mam najwiękše doświadczenie z tych wszystkich ludzi, którzy tam pracują. Resztę pozostawiam sumieniu młodym... Telefon u mnie jest sprawą życia ludzkiego".

SPOTKANIE LECHA WAŁĘSY Z TKE Pp. IS nr 129/ wzbudziło ogromne zainteresowanie prasy światowej. Zatrzymany zaraz po powrocie do domu na kilka godzin i przesłuchiwany w KW MO na okoliczność swego 3-dniowego zniknięcia z oczu SB-ckiej obstawy, Wałęsa odmówił odpowiedzi. Żadnych informacji nie udzielili też wezwani na komendę p. Danuta Wałasowa i kierownika. Przewodniczący "S" powiedział dziennikarzom, że kiedy to będzie potrzebna, znowu spotka się z TKE.

RADIO "S" DZIAŁA. W Poznaniu nadaje swoje programy co tydzień, w Warszawie i Krakowie co dwa tygodnie, w Gdańsku emitowane audycje wiązankową. Radio "S" działało też w marcu w Jaworzynie Śląskiej /wiadomość te podaje teleksowa informacja wewnętrzpartyjna nr 73, w której czytamy również że wpadł nadajnik i autorzy audycji/.- Ostatnia warszawska audycja z 15 IV /godz. 19,30/biela/ była słyszalna w wielu dzielnicach miasta. W Krakowie 9-minutową audycję nadano

15 IV o 19.00 wcześniej o 17-tej puszczeno ją przez głośniki kabineta wiceprezesa na Floriańskiej. W programie m.in. Władysław Hardek po powrocie z TCK przekazał związkowcom i sympatykom "S" podziękowanie od Lecha Wałęsy.

SPRAWA DZIEKANA WYDZIAŁU MATEMATYKI UW. Władze zamierzały usunąć ze stanowiska dziekana Wydz. Matematyki, UW prof. Henryka Woźniakowskiego. Pretekstem było np spotkanie studentów z Januszem Onyszkiewiczem, pracownikiem Wydziału /11 III/. Ponieważ władze nie mają na UW dość dyspozycyjnych ludzi, którzy mogliby sami rozprawić się z niewygodnymi, zarzuty wobec dziekana rozwijały Komisja Specjalnego Postępowania przy Prezydencie Warszawy - wynalazek zawieszonego stanu wojennego. Podstawa oskarżenia była "notatka służbową" niejakiego kpt Ryszarda Zasady, który donosi, że dziekan Woźniakowski był inicjatorem akcji pomocy dla internowanych i aresztowanych studentów i pracowników UW, nosił plakietkę "S", protestował przeciwko odwołaniu prof. Samsonowicza ze stanowiska rektora UW, zatrudnił b.internowanego M. Frybasa jako asystenta itp. Oficjalny akt oskarżenia podpisany przez p. Jana Hordejuka mówi tylko o spotkaniu z Onyszkiewiczem, którego uczestnicy "nosili znaczki prawne nieistniejącego zw.zaw."S" i mimo, że zostało naruszone prawo, .../ zebraniu tego dziekan nie rozwiązał". "Działaniem w tym wśród społeczności akademickiej spowodował poważne szkody społeczne, dlatego ten winien być niezwłocznie odwołany z zajmowanego stanowiska". 18 IV Komisja Specjalnego Postępowania udzieliła dziekanowi Woźniakowskiemu ostrzeżenia z wpisaniem do aktu.

PROCES BYŁYCH INTERNOWANYCH W KWIDZYNIE TRWA 30 I 31 III przesłuchiwanie dalszym ciągu jako świadków funkcjonariuszy służby więziennej - Kwidzyniu: gen. Hilda Brzezickiego i por. Jurgiewicza. Dzięki zdecydowanej postawie obronców sądu Wierzbicki przestał uchylać pytania i funkcjonariusze przyznali się do fałszowania dokumentów, tzw. protokołów użycia siły.

Na rozprawę przybył ordynariusz Diecezji Warmińskiej bp Obłak oraz przedstawiciel Prymasowskiego Komitetu Pomocy z Warszawy. Nie wpuszczono 31 III, Lecha Wałęsy. Prezes sądu był nieuchwytny i nie znał kto wydał przepustki.

Biskupi lubelski, siedlecki iolsztyński złożyli w sądzie pogóźnienie za wszystkich oskarżonych. 31 III, sąd zwolnił Adama Kozaczyńskiego, który odpowiadał będzie z wolnej stopy. Jego rodzina jest w szczególnie trudnej sytuacji, trójka małych dzieci, najstarsze 7-letnie, którymi opiekuje się głuchoniema żona.

12 IV zeznawał komendant Ośrodka Juliusz Boblocki. Według jego wersji 14 VIII był od dawna przygotowany przez internowanych, którzy napadli na funkcjonariuszy i dewastowali ośrodek, "Było 400 ludzi zdecydowanych na bój". Poza tym nie wie, niczego nie zauważał, może czytał jakieś skargi ale nie pamięta, a jeśli chodzi o internowanych hospitalizowanych po 14 VIII to chce oświadczyć, że ich chemiczne skloniło 2 lekarzy kwidzyńskich do zwolnienia się z pracy, co pogorszyło opiekę zdrowotną ośrodka.

Pytania mówiących przerwali sędzia i prokurator. Sędzia Wierzbickiego po wysłuchaniu Boblockiego wrócił się do nec. Taylora: "Faktów pan zna? Mówię panie mówiącym". Gdy Boblocki na pytanie o stan zdrowia internowanych odpowiedział ordynarnie o brudzie i zaduchu w celach, Wierzbicki chwalił: "świadek reaguje prawidłowo". Pytania oskarżonych sędzia kontrolował okrywami: "Bez dyskusji Bober", "Sarnicki siedzić" itp.

13 IV zeznawali świadkowie oskarżenia. T. Janik stwierdził, że uderzył tylko jeden raz i nie wie czy trafił, bo internowany nie krzyknął /sędzia: "widocznie świadek nie bił"/. Przesłuchanie najbardziej brutalnego z bijących - to już tylko porozumiewawcza wymiana zdahi między Wysokim Sędziem i funkcjonariuszem więziennym. "Podobno mieli silne zaparcia" wzdycha sędzia Wierzbicki, "Reagan im przysiążni daje" odpowiedział świadek Kęska.

DOTARŁY DO NAS:
Mazowsze - Solidarność CCMIRTK nr 14 z 11 IV; Gnom nr 7 z 26 III; KOS nr 28 z 27 III; CDM Gres Wolnego Robotnika nr 33 z 9 IV; Monter nr 9 z 21 III; Nasz Związek /Skierowice/ nr 9 z 22 III; Uczeń nr 3; Tygodnik Węjski nr 54-55 z 31 III; Szeptus nr 42 z 11 IV.

Małopolska - Dzień nr 12 z 28 III; Mała Polska nr 4 z 29 III; Nowinka Małopolska nr 27 z 3 III; Informator. Przegląd Karty Związkowej i Miesięcznik z Łęgu Skawiny i Wieliczki nr 1 z 28 III.

Dolny Śląsk - Solidarność Walcząca nr 44 z 16 IV; Z dnia na dzień nr 14 z 14 IV; Solidarność Dolnośląska nr 11 z 7 IV, 12 z 13 IV; Konkret nr 1 z III; CD nr 11 z 12 III; Gębecca /niezależne pismo literackie/ nr 1; Iskierka nr 54 z 4 IV; Wiadomości Bieżące nr 72 z 31 III; U Nas nr 22 z 3 IV.

Srodkowo-Wschodni - Informator nr 58 z 8 IV; Solidarnosc Walczaca-Lublin nr 1
z 31 III.
Kielce - Bez Tybiku nr 33 z 28 II; Gazeta Wolnych Ludzi nr 7 z 28 II i 8 z 8 III
Gdansk - Kontakt nr 3 z IV.
Wielkopolska - Pokolenie Walczace nr 2 z II; Lech nr 4 z III.
Torun - Kontra nr 38 z 4 IV; TLS nr 48 z 18 III.
Oraz : System nr 2.
Wyd.ksiazkowe - A.Michnik "Kosciol, lewica, dialog", Wyd.HOWA; "Mały konspirator", wyd.CDN.

A N E K S

do IS region Mazowsze nr 130

JAK OSZCZEDZAC NA SPOŁECZENSTWIE

"Następny projekt rządowego programu działań antyinflacyjnych" 11 II 83
Mimo, że niektóre z ~~innego~~ propozycji zawartych w tym poufnym materiale są
dziś szeroko znane, publikujemy je ze względu na powszechne zainteresowanie
tą sprawą.

Płace

- od 1 V 83 rząd nie będzie podajmował decyzji o podwyżkach/regulacjach/ płac w 83 r.
- zamraża się fundusz płac w jednostkach budżetowych /np. służba zdrowia, edukacja, nauka i kultura/, z wyjątkiem nowo uruchamianych placówek.
- proponuje wprowadzenie w życie dutej reformy płac do końca 1985r.
- przewiduje wynikające z kart branżowych zostaną ograniczone do 1 V. Minister Pracy, Płacy i Spraw Socjalnych przedstawi odpowiednio wnioski.
- od 1 V 83 zamiera się poziom i zakres ekwiwalentów pieniężnych typu deputatowego.

Sprawy socjalne.

- Nowe zasady odpłatności za utrzymanie dzieci w przedszkolach i żłobkach. Ograniczenie dopłat do weznań emerytów oraz kolonii dla dzieci, młodzieży "aktywizując środki funduszy socjalnych i własne ludności"
- zawieszenie stypendiów zwrotowych
- powszechna odpłatność za wyżywienie w sanatoriach /od 1984/, dyskusja nad częściową odpłatnością za wyżywienie w szpitalach
- "urealnienie" /czyli podwyżka/ opłat za pobyt w domach pomocy społecznej, w domach rentistów /od 1984/.
- pełna odpłatność za leki nie umieszczone w rządowym spisie leków receptowych
- podwyżka cen leków, jeśli nie pokrywają one kosztów produkcji
- zawieszenie prawa do bezpłatnych leków przysługującego pracownikom służby zdrowia.
- odpłatność za leki dla emerytów mających emeryturę wyższą niż średnia płaca

Podatki

- powszechny podatek od dochodów indywidualnych i podatek progresywny od wynagrodzeń wyższych niż przeciętnie.
- Minister Finansów wyraźnie ogranicza zakres zwolnień i ulg w podatku wyrównawczym i zapewnia wyegzekwowanie tego podatku
- od 1984 r. powinien wejść w życie "system zintegrowanego podatku rolniczego"
- podatek ma być wyższy, a ulgi zależeć będą od wielkości dostaw dla Państwa, rozwijania pośadanych kierunków produkcji itp.
- "Minister Finansów zapewni konsekwentne egzekwowanie znowelizowanego podatku od rzemiosła i systemu agencjnego".

Ceny

- konsekwentnie należy wprowadzać w 1983 r decyzje dotyczące wzrostu cen
- ceny żywności powinny rosnąć odpowiednio do cen skupu
- wzrosnąć mają /poprzez zwiększenie podatków płatonych przez przedsiębiorstwa/ ceny tzw. towarów ponadstandardowych, a za takie uważa się m.in. artykuły gospodarstwa domowego, sprzęt radiowy i lektrotechniczny, meble kosmetyki, wybrane wyroby włókiennicze itp.